

1. Všeobecné informácie o zelenom verejnom obstarávaní

1.1 Čo je zelené verejné obstarávanie

Zelené verejné obstarávanie je dôležitým nástrojom na dosiahnutie cieľov environmentálnej politiky týkajúcich sa zmeny klímy, využívania zdrojov a udržateľnej spotreby a výroby, najmä vzhľadom na význam výdavkov verejného sektora, na tovary a služby v Európe. Zelené verejné obstarávanie je v oznámení Európskej komisie s názvom Verejné obstarávanie pre lepšie životné prostredie¹ vymedzené ako: „*Proces, pomocou ktorého sa verejné orgány snažia získať tovary, služby a práce so zníženým environmentálnym vplyvom v celom životnom cykle v porovnaní s tovarmi, službami a prácami s rovnakou primárnou funkciou, ktoré by získali inak.*“

Objem verejného obstarávania v Európskej únii, t. j. obstarávanie tovarov, služieb a verejných prác samosprávami a verejnými inštitúciami sa odhaduje na približne 19 % celkového hrubého domáceho produktu Európskej únie, čo predstavuje cca 2 bilióny euro. Jeho význam sa v rôznych členských krajinách Európskej únie značne odlišuje a pohybuje sa od 11 % až po 20 % hrubého domáceho produktu jednotlivých členských krajín.² V TED (*Tenders Electronic Daily* – oznámenia o vyhlásených verejných obstarávaniach v rámci EÚ) sú publikované zákazky v hodnote 300 miliárd eur ročne, ako aj podlimitné zákazky v každom členskom štáte. Medzi dominantné oblasti verejného obstarávania patrí infraštruktúra, odpadové hospodárstvo, energie a pod. Strategický význam vo verejnom obstarávaní má podpora zodpovedných (environmentálnych a sociálnych) politík. V Slovenskej republike problematiku zeleného verejného obstarávania upravujú nasledujúce dokumenty:

1. **Národný akčný plán pre zelené verejné obstarávanie v SR v rokoch 2016 až 2020** – ustanovuje používanie GPP na úrovni 50 % zo všetkých zákaziek a z celkového objemu zákaziek vo verejnom obstarávaní.

¹ Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu, Rade, Európskemu a sociálnemu výboru a Výboru regiónov KOM(2008)400 Verejné obstarávanie pre lepšie životné prostredie. Dostupné na: <<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/SK/TXT/?uri=CELEX%3A52008DC0400>>.

² Dostupné na: <<http://gpp-proca.eu/sk/zelene-verejne-obstaravanie/>>.

2. Environmentálna stratégia SR do roku 2030 – ustanovuje, že SR bude zeleným verejným obstarávaním zabezpečovať **70 %** z celkového množstva zákaziek vo verejnom obstarávaní.

V prípade, ak sa už pri obstarávaní pre výber tovarov a služieb zohľadní **aspekt ochrany životného prostredia, dá sa významným spôsobom prispieť k trvalo udržateľnému rozvoju spoločnosti.** Dopyt po ekologicky efektívnych produktoch motivuje dodávateľov k širšej ponuke tovarov a služieb, ktoré spĺňajú moderné požiadavky na kvalitu a ochranu životného prostredia. Pre firmy a pre orgány verejnej správy sa inovatívne environmentálne obstarávanie môže stať prostriedkom na dosiahnutie vysokého stupňa pokroku. Pre obyvateľov má zelené verejné obstarávanie význam v efektívnosti vynakladania finančných prostriedkov štátu počas životného cyklu produktov, ochrane životného prostredia a ochrane zdravia.

Politika zeleného verejného obstarávania sa zameriava na riešenie viacerých ekologických problémov, ako napríklad klimatické zmeny, nehospodárne využívanie primárnych zdrojov, odlesňovanie, znečisťovanie ovzdušia, vôd, pôd, tvorba odpadov a odpadov z obalov. Kritériá Európskej únie v oblasti zeleného verejného obstarávania (tzv. environmentálne charakteristiky) sú vypracované s cieľom uľahčiť začlenenie ekologických požiadaviek do verejných súťažných podkladov.

Environmentálne charakteristiky sa členia na 19 skupín produktov:

- kopírovací a grafický papier,
- počítače a monitory,
- zobrazovacie zariadenia,
- interiérové upratovacie služby,
- elektrické a elektronické zariadenia používané v odvetví zdravotnej starostlivosti,
- elektrická energia,
- potraviny, služby hromadného stravovania a predajné automaty,
- nábytok,
- údržba verejného priestoru,
- návrh, výstavba a správa kancelárskych budov,
- náterové farby, laky a vodorovné dopravné značenie,
- projektovanie, výstavba a údržba ciest,

- zdravotnotechnické armatúry,
- osvetlenie pozemných komunikácií a dopravná signalizácia,
- textilné výrobky a služby,
- splachovacie záchody a pisoáre,
- cestná doprava,
- infraštruktúra odpadových vôd,
- ohrievače vody.

Tieto environmentálne charakteristiky sa zameriavajú na dosiahnutie správnej rovnováhy medzi environmentálnymi parametrami, úvahami o nákladoch, dostupnosťou na trhu a jednoduchosťou overovania. Verejní obstarávatelia si môžu podľa svojich potrieb zvoliť vo svojich súťažných podkladoch všetky alebo len určité požiadavky zadané v jednotlivých environmentálnych charakteristikách, ktoré sú zamerané na znižovanie negatívneho vplyvu produktov na životné prostredie. Zelené obstarávanie pomáha riešiť environmentálne problémy znižovaním emisií jedovatých aj skleníkových plynov. Vybratím zelených produktov a služieb sa do prostredia uvoľňuje menej nebezpečných látok, a tým sa zachovávajú prirodzené zdroje a znižujú sa zdravotné riziká. Obstarávanie je významným nástrojom, ktorým môžu firmy aj orgány verejnej správy prispieť k znižovaniu emisií CO₂ a k zlepšeniu svojich environmentálnych cieľov.

Dôvody zavedenia zeleného verejného obstarávania:

- vytvára na trhu dopyt po environmentálne vhodných produktoch, a tým podporuje ich ponuku,
- motivuje výrobcov zavádzať systémy environmentálneho manažérstva,
- podporuje rozvoj a využívanie environmentálnych technológií,
- realizácia zeleného verejného obstarávania je dobrovoľná a závisí od rozhodnutia verejného obstarávateľa.

1.2 Prínos zeleného verejného obstarávania

Zvyšovanie počtu obyvateľov na Zemi a rast svetovej ekonomiky spôsobuje tlak na zdroje, zvyšujúci dopyt na vplyv na vyššie ceny a spôsobuje ekonomickú nestabilitu. Riešenie z aktuálnej situácie ponúka zelená ekonomika, ktorá je charakteristická efektívnym využívaním zdrojov a minimálnymi negatívnymi vplyvmi na životné prostredie. Inovatívne riešenia by mali byť zamerané na

tvorbu uzatvorených cyklov s maximálnym využitím obnoviteľných zdrojov, recyklácie a opätovné využitie prírodných zdrojov. Zelené verejné obstarávanie ako jeden z dobrovoľných nástrojov environmentálnej politiky je v súčasnom období aktívne podporované a presadzované Európskou úniou v kontexte politiky udržateľnej výroby a spotreby, pričom Stratégia Európa 2020 ho považuje za jeden z kľúčových nástrojov na dosiahnutie inteligentného, udržateľného a inkluzívneho rastu. Zelené verejné obstarávanie možno využiť nielen na zníženie priameho environmentálneho vplyvu verejných činností, ale súčasne aj na ovplyvnenie trhu, aby sa tento zamerail na dodávku environmentálne vhodných tovarov, služieb a stavebných prác.

Kalkulačné nástroje pomáhajú presne definovať celkové náklady na životný cyklus vrátane zohľadnenia rôznych parametrov ako spotreba elektrickej energie a dodané materiály, ako aj náklady na údržbu.

Zelené obstarávanie pomáha riešiť environmentálne problémy znižovaním emisií jedovatých aj skleníkových plynov. Vybratím zelených produktov a služieb sa do prostredia uvoľňuje menej nebezpečných látok, a tým sa zachovávajú prirodzené zdroje a znižujú sa zdravotné riziká, predovšetkým respiračné ochorenia. Obstarávanie je silným nástrojom, ktorým môžu firmy aj orgány verejnej správy prispieť k znižovaniu emisií CO₂ a zlepšeniu svojich environmentálnych cieľov.

Medzi hlavné prínosy uplatňovania zeleného verejného obstarávania patria predovšetkým:

- **environmentálne** - zámer politiky GPP - riešenie viacerých ekologických problémov,
- **ekonomické** - úspora nákladov, presadzovanie inovácií, zvyšovanie konkurencieschopnosti, rozšírenie trhu a pod.,
- **sociálne a zdravotné** – zlepšovanie podmienok práce, zvyšovanie kvality života, ochrana zdravia,
- **politické** – plnenie cieľov v oblasti životného prostredia (národných, lokálnych, na úrovni organizácie), zvýšenie dôvery, zlepšenie imidžu.

2.4 Interiérové upratovacie služby

Zdroj: Archív autora

2.4.1 Definícia

V rámci skupiny produktov Interiérové upratovacie služby sú dve kategórie výrobkov:

- environmentálne zodpovedné bežné interiérové profesionálne upratovacie služby vykonávané v priestoroch, v ktorých sa nachádzajú kancelárie, sanitárne zariadenia, ako sú toalety a výlevky, a iné verejne prístupné priestory,
- čistenie sklenených povrchov, ktoré možno dosiahnuť bez použitia špeciálneho vybavenia alebo strojov.

Patria sem aj:

- čistiace prostriedky,
- textilné čistiace príslušenstvo,
- iné výrobky často dodávané spoločnostiam poskytujúcim upratovacie služby.

Overovanie kritérií

Za predpokladu, že sa pri verejnom obstarávaní uplatňuje viacero kritérií, na ich overenie sa použije predloženie skúšobných protokolov, resp. je možné v ponuke vyžadovať vyhlásenie uchádzača a až u úspešného uchádzača vyžadovať skúšobný protokol.

Možnosti vyžadovanie skúšok:

1. Počas plnenia zákazky:

Výsledky skúšok sa môžu požadovať pre jednu alebo niekoľko položiek dodaných v rámci zákazky, a to buď vo všeobecnosti, alebo ak existujú pochybnosti o pravdivosti vyhlásení. To je obzvlášť dôležité v prípade rámcových zmlúv, v ktorých nie je stanovená počiatočná objednávka.

- Ak sa spôsob overenia týka **technickej špecifikácie**, dôkaz by sa požadoval od uchádzača s druhým najvyšším počtom bodov, v prípade ktorého by sa potom zvažovalo zadanie zákazky.
- Ak sa spôsob overenia týka **kritéria na vyhodnotenie ponúk**, odobrali by sa dodatočné body pridelené ponuke a poradie uchádzačov by sa prepočítalo s uplatnením všetkých súvisiacich dôsledkov.

Prostredníctvom skúšobného protokolu sa overí, či skúške na určité požiadavky bola podrobená vzorka výrobku, a nie položky skutočne dodané v rámci zákazky.

2. Počas plnenia zákazky:

Výsledky skúšok sa môžu požadovať pre jednu alebo niekoľko položiek dodaných v rámci zákazky, a to buď vo všeobecnosti, alebo ak existujú pochybnosti o pravdivosti vyhlásení. To je obzvlášť dôležité v prípade rámcových zmlúv, v ktorých nie je stanovená počiatočná objednávka.

Odporúča sa, aby boli výslovne uvedené doložky o plnení zákazky. Malo by sa v nich stanoviť, že verejný obstarávateľ je oprávnený vykonávať náhodné overovacie skúšky kedykoľvek v priebehu trvania zákazky. Ak z výsledkov skúšok vyplynie, že dodané výrobky nespĺňajú kritériá, verejný obstarávateľ bude mať následne právo uplatniť sankcie a možnosť ukončiť zmluvu. Niektoré orgány verejnej moci zahŕňajú podmienky, že ak výrobok na základe skúšok splní ich požiadavky, výdavky na skúšanie uhradí orgán verejnej moci, ak však výrobok požiadavky nespĺní, náklady na skúšku musí uhradiť dodávateľ.

Odkaz na environmentálnu charakteristiku pre detailnejšiu definíciu pre interiérové upratovacie služby: <https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/cleaning_product/sk.pdf>.

Nasledujúce produkty (s príslušnými kódmi CPV) sú súčasťou skupiny produktov Interiérové upratovacie služby.

CPV kód	Produkt
90900000-6	Čistiace a sanitárne služby
90911000-6	Služby na upratovanie ubytovacích zariadení, budov a čistenie okien
90911100-7	Upratovacie služby ubytovacích zariadení
90910000-9	Upratovacie služby
90919000-2	Služby na upratovanie kancelárií, škôl a čistenie kancelárskeho vybavenia
90919300-5	Čistenie (upratovanie) škôl

Zdroj: Vlastné spracovanie autora

Do skupiny výrobkov „interiérové upratovacie služby“ nepatria:

- dezinfekčné a sanitačné činnosti, ako aj upratovacie činnosti, ktoré zahŕňajú používanie biocídnych výrobkov patriacich do rozsahu pôsobnosti nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 528/2012 o sprístupňovaní biocídnych výrobkov na trhu a ich používaní;
- upratovacie činnosti na miestach výroby.

2.4.2 Trvalo udržateľné podmienky

Venovanie pozornosti trvaloudržateľným podmienkam, ktoré sú prípustné v prípravnej fáze, môže viesť ku kvalitnejším špecifikáciám, ktoré sa budú líšiť od štandardných technických špecifikácií a kritérií na zadanie zákazky stanovených v tomto dokumente. Nižšie uvádzame tipy na podporu udržateľnosti pri obstarávaní v rámci tejto skupiny produktov.

1. Zmluva zameraná na kvalitu a dosiahnutie sociálnych cieľov

Verejný obstarávateľ by nemal koncipovať zmluvu na základe najnižšej ceny, ale najmä na základe kvality a väzby k realizácii spoločenských cieľov. To zodpovedá vývoju v súvislosti s kódexom správania zodpovedného trhu (*Responsible Market Conduct Code*).

2. Trhové konzultácie

Pred začiatkom výberového konania je vhodné použiť trhové konzultácie, aby sa dodávatelia pozreli na aspekty trvalej udržateľnosti budov, ktoré sa majú upratovať. Výsledkom budú kvalitnejšie súťažné podklady do verejnej súťaže, do prípravy ktorých už bol trh zapojený.

3. Delenie na časti pri väčších zmluvách alebo pri klastrových zmluvách

V prípade väčších kontraktov alebo klastrových zmlúv odporúčame delenie predmetu zákazky na časti, čím sa zabezpečí, že oddelené miesta (budovy) alebo špeciálne služby, ako je napríklad čistenie okien alebo odborná údržba podlahy, sa môžu rozdeliť na časti. Verejný obstarávateľ môže umožniť predkladanie ponúk pre každú časť osobitne (ako jednotlivé časti) alebo pre všetky časti súčasne. Použitím častí v tendri môže byť ponúknutá možnosť získať ponuku menším podnikom alebo špeciálne zameraným spoločnostiam na určité upratovacie služby.

4. Denné upratovacie služby

Verejný obstarávateľ by mal zvážiť obstaranie čistiacich služieb, ktoré sa budú vykonávať počas dňa. Nemá to len výhody v oblasti životného prostredia, ako napríklad nižšie využitie vykurovania a osvetlenia, ale ide tiež o výhody v súvislosti s pracovnými podmienkami a náborm vykonávajúcich zamestnancov vrátane tých, ktorí nemajú ľahký prístup na trh práce (t. j. z hľadiska sociálneho návratu).

5. Požiadavky na balenie

Pri tvorbe súťažných podkladov je vhodné stanoviť požiadavky na obaly vzhľadom na používanie recyklovaných materiálov.

6. Pravidelné školenie personálu

Verejný obstarávateľ by mal zahrnúť do súťažných podkladov, že personál vykonávajúci upratovacie služby musí byť pravidelne vyškolený v rôznych oblastiach. Výcvik musí zahŕňať čistiace prostriedky, použité metódy, zariadenia a stroje, odpadové hospodárstvo a zdravotné, bezpečnostné a environmentálne aspekty. Dodávateľ bude uchovávať denník tohto školenia (úvod, odborné vzdelávanie) pre obstarávateľa.

7. Pracovné postupy

Po konzultácii s dodávateľom upratovacích prác by mal tento navrhnúť presné postupy pre pracovné činnosti, ktoré chránia životné prostredie a rešpektujú zdravie a bezpečnosť ľudí v práci. Tieto postupy musia byť v budovách zverejnené tak, aby ich personál mohol vždy dodržiavať.

8. Manažovanie upratovacích služieb

Verejný obstarávateľ by mal zvážiť, či má dodávateľ priradiť manažéra alebo koordinátora, aby organizoval a dohliadal na upratovacie služby. Táto osoba môže tiež slúžiť ako kontaktná osoba pre obstarávateľa, a preto musí byť k dispozícii počas pracovných hodín. Manažér, resp. koordinátor musí byť primerane vyškolený v otázkach bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, pracovných metódach a environmentálnych aspektoch.

9. Použitie environmentálne vhodných metód upratovania

V tendrovej dokumentácii by malo byť upravené, že dodávateľ musí použiť opakovane použiteľné utierky z mikrovlákná a ak je to potrebné, musí vyčistiť všetky linoleové podlahy nasucho.

10. Bio produkty

Verejný obstarávateľ by mal zvážiť verejné obstarávanie na báze bioproduktov. Na trhu je množstvo 100 % čistiacich prostriedkov na báze bioproduktov. Dostupnosť biologických čistiacich prostriedkov v biologických obaloch je obmedzená.

2.4.3 Podmienky účasti

Verejný obstarávateľ si môže podmienky účasti, ktoré je vhodné použiť pri poskytovaní upratovacích služieb so zníženým vplyvom na životné prostredie a textilnom čistiacom príslušenstve, zadefinovať použitím nasledujúcich environmentálnych značiek a certifikátov:

Environmentálne značky typu I alebo ISO 14024 majú základné kritériá stanovené nezávislým orgánom a sú monitorované procesom certifikácie a auditu. Sú vysoko transparentným, spoľahlivým a nezávislým zdrojom informácií. Tieto značky musia spĺňať nasledujúce podmienky:

- požiadavky na značky sú založené na vedeckých dôkazoch,

- environmentálne značky sa prijímajú za účasti všetkých zainteresovaných strán, ako sú napríklad štátne orgány, spotrebiteľia, výrobcovia, distribútori a environmentálne organizácie,
- sú prístupné pre všetky zainteresované strany.

Environmentálne značky

Podmienka účasti v zmysle § 34 ods. 1 písm. m) bod 2 ZoVO.

Charta AISE pre udržateľné čistenie – Charta pre trvalo udržateľné čistenie je dobrovoľná iniciatíva pre priemysel európskych mydiel, detergentov a údržbových výrobkov, ktorú spravuje Združenie pre mydlá, detergenty a výrobky na údržbu (AISE). Cieľom je povzbudiť celé odvetvie, aby neustále zlepšovalo udržateľnosť a zároveň povzbudilo spotrebiteľov k tomu, aby prijali udržateľnejšie spôsoby ich prania a pod.

Modrý anjel – Modrý anjel iniciovala nemecká vláda a nezávislou porotou sa udelil výrobkom, ktoré sú šetrnejšie k životnému prostrediu ako iné, ktoré slúžia rovnakému použitiu.

Každý štítok špecifikuje, že produkt alebo služba sa zameriava na jeden zo štyroch rôznych cieľov ochrany: zdravie, klíma, voda a zdroje.

2.8.7 Náklady na životný cyklus

Kalkulácia nákladov na životný cyklus (LCC) je metóda zohľadňujúca všetky náklady, ktoré budú vynaložené na predmet zákazky počas jej životnosti.

V zmysle technickej správy environmentálnych charakteristík⁹³ sa uvádzajú nasledujúce parametre pre náklady na životný cyklus pre nábytok.

Neexistujú takmer žiadne prevádzkové náklady spojené s položkami nábytku zahrnutými do rámca zeleného verejného obstarávania EÚ. Z toho vyplýva, že náklady na životný cyklus najviac ovplyvňuje životnosť príslušnej položky nábytku. Dôležitý je výber trvácnych a odolných materiálov, ale ešte dôležitejšie je, aby časti a materiály komponentov boli skombinované tak, aby tvorili spoľahlivý výrobok, ktorý umožní opravy alebo renovácie. Optimálnym spôsobom dodania takéhoto výrobku je vyžadovať dodržanie príslušných technických noriem EN a zahrnutie minimálnej záruky. Vzhľadom na zvýšené riziko a zodpovednosť sa predĺžené záruky často spájajú so zvyšovaním cien. Záujem o predĺženú záruku bude závisieť od povahy samotného výrobku a účelu jeho použitia, t. j. podľa toho, či ide o pohyblivé časti, výrobok určený na použitie vonku atď.

Predčasné skončenie životnosti kancelárskeho nábytku je často podmienené rozhodnutiami podnikov a úradov o novom vybavení alebo premiestnení kancelárií, v dôsledku čoho sa úplne funkčný nábytok likviduje z estetických dôvodov. Dôvody obstarania nového nábytku vo verejnej organizácii môžu byť vo všeobecnosti tieto:

- nové priestory/zamestnanci alebo rozširovanie existujúcich priestorov,
- starý nábytok nie je primeraný po renovácii existujúcich verejných budov (napr. nesprávna farba, tvar alebo veľkosť),
- starý nábytok už nemožno opraviť (poškodený nábytok, ktorý prestal byť bezpečný a/alebo plne funkčný).

V posledných dvoch prípadoch možno namiesto kúpi úplne nových výrobkov renovovať existujúci nábytok. Z neoficiálnych dôkazov vyplýva, že renovácia existujúceho nábytku prináša jasné a podstatné hospodárske úspory v porovnaní s nákupom rovnocenného nového nábytku. Je však ťažké zhromaždiť konkrétne údaje o skutočných úsporách nákladov spojených s výberom

⁹³ Dostupné na: < <https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/ENV-2017-00602-02-00-SK-TRA-00.pdf> >.

možnosti renovácie nábytku. Odhad úspor je vo výške 25 až 50 % oproti nákupu nového nábytku.

Zdá sa, že najväčšou prekážkou rastu v sektore renovácie nábytku v EÚ je nedostatočný dopyt na trhu. Treba mať na zreteli, že renovácia nábytku je najžiadanejšia pri vysokokvalitných a drahých položkách nábytku, ako je profesionálny kancelársky nábytok, a že jednoduchú renováciu zvládnu technickí pracovníci priamo na mieste, ale v ostatných prípadoch je nutný prevoz nábytku do dielne.

Model hodnotenia nákladov na životný cyklus

Kritérium	Parameter hodnotenia	Váhosť nákladov na životný cyklus v %
1. kritérium	Nákup nábytku	77
2. kritérium	Materiál s ekologickou certifikáciou použitý na výrobu nábytku	5
3. kritérium	Minimálna záruka	2
4. kritérium	Životnosť nábytku	5
5. kritérium	Recyklovateľnosť nábytku	3
6. kritérium	Oprava	2
7. kritérium	Balenie	6
Spolu:		100

Zdroj: Vlastné spracovanie autora

Vzorec na výpočet nákladov na životný cyklus

$LCC^{94} = 1. \text{ kritérium}$ (Nákup nábytku v eurách s DPH) x 77 % + **2. kritérium** (Materiál s ekologickou certifikáciou použitý na výrobu nábytku) x 5 % + **3. kritérium** (Minimálna záruka) x 2 % + **4. kritérium** (Životnosť nábytku) x 5 % + **5. kritérium** (Recyklovateľnosť nábytku) x 3 % + **6. kritérium** (Oprava) x 2 % + **7. kritérium** (Balenie) x 6 %.

Výsledná hodnota **1. kritéria** v percentách je vypočítaná nasledujúco:
 hodnota (v %) = (ponuka s najnižšou prijatou cenou/ponuka daného uchádzača) x 100.

⁹⁴ Náklady na životný cyklus.

2.11.4 Požiadavky na predmet zákazky

V prípade, ak sú predmetom zákazky **náterové farby a laky, zákazky na maliarske práce, vodorovné dopravné značenie, resp. zákazky na práce vodorovného dopravného značenia**, je možné využiť nasledujúce technické špecifikácie.

2.11.4.1 Základné a komplexné kritériá

Kritériá výberu

A. Náterové farby a laky

Pre túto kategóriu neexistujú definované kritériá výberu.

B. Zákazky na maliarske práce

1. Spôsobilosť uchádzača (to isté platí pre základné a komplexné kritériá)

Uchádzač musí preukázať odbornú spôsobilosť v týchto oblastiach, pokiaľ sú relevantné vzhľadom na charakter ponúkanej zákazky (zvolí sa ako relevantná pre zákazku):

- metodické listy pre efektívne využívanie náterovej farby na mieste vrátane prípravy odhadov a používania špeciálneho vybavenia;
- metodické listy pre prípravu podkladov a zloženia náterových farieb pred nanášaním, uvedené podľa potreby zahŕňa bezpečné postupy na odstraňovanie existujúcich filmov a náterov a na manipuláciu s novými náterovými farbami a lakmi počas ich nanášania;
- používanie výrobkov vylepšených z environmentálneho hľadiska vrátane tých so zníženým obsahom prchavých organických zlúčenín;
- používanie trvanlivých a presne špecifikovaných vrchných náterov s ohľadom na príslušné normy EN alebo im rovnocenné normy;
- politiky a podporné systémy riadenia na minimalizáciu odpadu z náterovej farby, maximalizáciu opätovného používania a recyklácie nepoužitej náterovej farby a zaistenie jej bezpečného zneškodnenia a bezpečného zneškodnenia ďalších chemických látok, ako napríklad činidiel na odstraňovanie náterovej farby.

Odkaz na environmentálnu charakteristiku pre náterové farby, laky a vodorovné dopravné značenie: <http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/criteria_for_paints_varnishes_and_road_marking_sk.pdf>.

Overenie – uchádzač poskytne dôkazy vo forme informácií a referencií súvisiacich s príslušnými zákazkami v predchádzajúcich piatich rokoch, v ktorých boli realizované uvedené prvky.

C. Vodorovné dopravné značenie

Pre túto kategóriu neexistujú definované kritériá výberu.

D. Zákazky na práce vodorovného dopravného značenia

1. Spôsobilosť uchádzača (to isté platí pre základné a komplexné kritériá)

Uchádzač musí preukázať odbornú spôsobilosť v týchto oblastiach, pokiaľ sú relevantné vzhľadom na charakter ponúkanej zákazky:

- metodické listy pre efektívne využívanie vodorovného dopravného značenia na mieste vrátane prípravy odhadov a používania špeciálneho vybavenia;
- metodické listy pre prípravu podkladov, podľa potreby uvedené zahŕňa bezpečné postupy na odstraňovanie vodorovných dopravných značení, ktoré môžu obsahovať olovený pigment a považujú sa za nebezpečné, alebo na odstraňovanie vodorovných dopravných značení pomocou vysokého tlaku;
- metodické listy pre prípravu zloženia vodorovného dopravného značenia a pre nakladanie s ním počas nanášania;
- používanie výrobkov vylepšených z environmentálneho hľadiska, vrátane tých so zníženým obsahom prchavých organických zlúčenín;
- používanie trvanlivých a presne špecifikovaných vrchných náterov s ohľadom na príslušné normy EN alebo im rovnocenné normy;
- politiky a podporné systémy riadenia na minimalizáciu odpadu z vodorovného dopravného značenia, maximalizáciu opätovného používania alebo recyklácie odpadu a nepoužitého vodorovného dopravného značenia a zaistenie jeho bezpečného zneškodnenia a bezpečného zneškodnenia ďalších chemických látok, ako napríklad činidiel na odstraňovanie vodorovného dopravného značenia.

Odkaz na environmentálnu charakteristiku pre náterové farby, laky a vodorovné dopravné značenie: <http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/criteria_for_paints_varnishes_and_road_marking_sk.pdf>.

Identifikované materiály, výrobky a prvky budú podrobne rozpísané vo výkaze výmer pre demoláciu.

V prípade použitia technickej špecifikácie ako podmienky účasti uvedené platí v zmysle § 34 ods. 1 písm. m) bod 2 ZoVO. Odkaz na environmentálnu charakteristiku pre projektovanie, výstavbu a údržbu ciest: <<http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/roads/SK.pdf>>.

2.12.5 Podmienky účasti

2.12.5.1 Základné kritériá

A. Výber projektového tímu a dodávateľov

Predmet – výstavba nových ciest, ktoré sú efektívne z hľadiska využívania zdrojov a ktorých projektovanie berie do úvahy širšie environmentálne vplyvy vrátane hlučnosti, odvodňovania a spotreby paliva vozidiel počas ich používania; alebo údržbové práce, alebo významnejšia sanácia existujúcich ciest spôsobom efektívneho využívania zdrojov, ktorý zohľadňuje širšie environmentálne vplyvy, vrátane hlučnosti, odvodňovania a spotreby paliva vozidiel počas ich používania.

A1. Kompetencie projektového manažéra a projektového tímu

Tieto kritériá môžu byť súčasťou predbežného výberového konania pre projektového manažéra alebo ak služby projektového tímu obstaráva verejný obstarávateľ.

Projektový manažér, inžinieri, architekti, konzorcium konzultantov a/alebo projektových tímov musia mať príslušné kompetencie a skúsenosti v každej z týchto oblastí, za ktoré by jeho členovia boli v rámci zákazky zodpovední (zvoľte podľa toho, čo je vhodné pre konkrétnu zákazku):

- zákazky na riadenie projektu výstavby a údržby ciest, ktoré priniesli lepšiu úroveň ochrany životného prostredia;
- posúdenie environmentálnych vlastností ciest s použitím systémov certifikácie s viacerými kritériami a nástrojov uhlíkovej stopy podľa ISO 14067 alebo rovnocennej normy;
- špecifikácia, obstarávanie a použitie stavebných materiálov s malým environmentálnym vplyvom;

- používanie stavebných materiálov s vysokým recyklovaným alebo opätovne používaným obsahom a vedľajších produktov z výstavby a údržby ciest;
- plány na zmiernenie dopravných zápch a analýza LCC s cieľom určiť nákladovo optimálne riešenie;
- skutočné riešenia na zmiernenie hluku z cestnej premávky prostredníctvom vozoviek s nízkou hlučnosťou a protihlukových bariér;
- zvýšenie odolnosti povrchových vrstiev vozovky, nosnej kapacity a odolnosti proti únave;
- vývoj a vykonávanie plánov monitorovania a údržby v reálnych situáciách;
- projektovanie a inštalácia komponentov kontroly znečistenia dažďovej vody a kapacity zadržiavania dažďovej vody ideálne, vrátane ľahkých konštrukčných riešení do systému odvodňovania.

Je potrebné zdôrazniť skúsenosti s projektmi a neustály profesionálny rozvoj v týchto oblastiach. V závislosti od charakteru projektu môže verejný obstarávateľ zvýšiť počet rokov na zhromažďovanie technických dôkazov a môže vyžadovať preukázanie minimálneho počtu zmlúv.

V prípade použitia technickej špecifikácie ako podmienky účasti uvedené platí v zmysle § 34 ods. 1 písm. m) bod 2 ZoVO. Odkaz na environmentálnu charakteristiku pre projektovanie, výstavbu a údržbu ciest: <<http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/roads/SK.pdf>>.

Overovanie – dôkazy vo forme informácií a referencií na príslušné zákazky v predchádzajúcich piatich rokoch, v ktorých boli realizované skôr uvedené prvky. Doplnené budú životopismi pracovníkov, ktorí budú pracovať na projekte.

A2. Kompetencie hlavného dodávateľa stavby

Tieto kritériá môžu tvoriť súčasť predbežného výberového konania pre hlavného dodávateľa stavby.

Hlavný dodávateľ stavby musí mať príslušné kompetencie a skúsenosti v oblasti realizácie zákaziek na výstavbu a údržbu ciest, v prípade ktorých sa preukázalo, že sa dosiahli zlepšené environmentálne vlastnosti.

V prípade zákaziek *Design and Build* (DB) alebo *Design, Build and Operate* (DBO) bude pre vybraný projektový tím relevantné aj kritérium A2.

Príslušné oblasti skúseností musia zahŕňať (podľa potreby pre projekt a vybrané kritériá GPP):

- realizácia činností monitorovania a bežnej údržby na makroštruktúre (MPD);
- posúdenie odolnosti súvisiacej so stavebnými materiálmi;
- realizácia plánu na zmiernenie dopravných zápch a riadenie dopravných zápch počas výstavby a údržby, vrátane riešení vo forme alternatívnych trás, jazdných pruhov podľa dopravného toku, odstavných jazdných pruhov, zariadení inteligentných dopravných systémov (ITS) a ich posúdenie pomocou analýzy LCC;
- nákup a použitie stavebných materiálov s nízkym vplyvom na životné prostredie a overenie ich vlastností, riadenie dodávateľského reťazca s cieľom zaistiť súlad so systémami príslušného hodnotenia ciest a certifikácie, napríklad CEEQUAL alebo Greenroads atď.;
- nákup a používanie stavebných materiálov s vysokým recyklovaným alebo opätovne používaným obsahom a vedľajších produktov z výstavby a údržby ciest;
- úspešné vykonávanie plánov nakladania so sutinou, výkopovým materiálom a pôdou s cieľom minimalizovať vznik odpadu; výber a znalosti o možnostiach spracovania na stavenisku a mimo staveniska;
- skúsenosti s nízkoteplotným asfaltom s osobitným zreteľom na najlepšie postupy týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov;
- výstavba vozoviek s nízkou hlučnosťou;
- vozovky s vysokou životnosťou a zvýšenie odolnosti povrchovej vrstvy vozovky;
- výstavba a uvedenie do prevádzky komponentov kontroly znečistenia vody a kapacity zadržiavania dažďovej vody ideálne vrátane ľahkých konštrukčných riešení do systému odvodňovania.

Je potrebné zdôrazniť skúsenosti s projektmi a neustály profesionálny rozvoj v týchto oblastiach.

V závislosti od charakteru projektu môže verejný obstarávateľ zvýšiť počet rokov na zhromažďovanie technických dôkazov a môže vyžadovať minimálny počet zmlúv.

V prípade použitia technickej špecifikácie ako podmienky účasti uvedené platí v zmysle § 34 ods. 1 písm. m) bod 2 ZoVO. Odkaz na environmentálnu charakteristiku pre projektovanie, výstavbu a údržbu ciest: <<http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/toolkit/roads/SK.pdf>>.

Overovanie – dôkazy vo forme informácií a referencií na príslušné zákazky v predchádzajúcich piatich rokoch, v ktorých boli realizované skôr uvedené prvky. Doplnené budú takisto životopismi pracovníkov, ktorí budú pracovať na projekte.

Dodatočné poznámky

Na hodnotenie poradcov, projektových tímov a dodávateľov je potrebný skúsený hodnotiaci výbor. Môže byť vhodné priviesť externých odborníkov, čo môže zahŕňať vymenovanie projektového manažéra a zriadenie výboru s poznatkami a skúsenosťami na posúdenie skúseností súťažiacich dodávateľov. Zoznamy uvedené vo výberovom kritériu 1 a 2 sú orientačné a mali by sa prispôbiť projektu a fáze obstarávania.

V reforme smerníc o verejnom obstarávaní (uverejnených v Úradnom vestníku 28. marca 2014 a vyžadujúcich transpozíciu členskými štátmi do 24 mesiacov) sa výslovne uvádza (čl. 67 smernice 2014/24/EÚ), že organizácia, kvalifikácia a skúsenosti zamestnancov určených na plnenie danej zákazky (ak kvalita určených zamestnancov môže mať významný vplyv na úroveň plnenia zákazky) môže predstavovať kritérium na zadanie zákazky. V prípade zložitých zákaziek, akými sú zákazky na cesty, možno spravidla očakávať, že kvalita projektových manažérov, projektového tímu, odborných konzultantov a dodávateľov môže mať značný vplyv na realizáciu projektu. Upozorňujeme, že vzdelanie a odborné kvalifikácie poskytovateľa služieb alebo dodávateľa, alebo riadiacich pracovníkov podniku možno hodnotiť v postupe verejného obstarávania len raz, a to buď vo fáze výberu, alebo ako kritérium na vyhodnotenie ponúk (príloha XII časť II smernice 2014/24/EÚ).